

European Securities and
Markets Authority

Pamatnostādnes

CVD noteikumi un procedūras dalībnieka saistību neizpildes gadījumā

Satura rādītājs

1	Piemērošanas joma.....	3
2	Definīcijas.....	4
3	Mērķis	5
4	Atbilstības un ziņošanas pienākumi.....	6
4.1	Pamatnostādņu statuss	6
4.2	Prasība sniegt ziņojumus	6
5	Pamatnostādnes	7
5.1	Noteikumu un procedūru dalībnieka saistību neizpildes gadījumā definīcija	7
5.2	Periodiska noteikumu un procedūru saistību neizpildes gadījumā testēšana un pārskatīšana	10

1 Piemērošanas joma

Kam paredzētas šīs pamatnostādnes?

1. Šīs pamatnostādnes attiecas uz kompetentajām iestādēm.

Ko nosaka šīs pamatnostādnes?

2. Šīs pamatnostādnes piemēro saistībā ar noteikumiem un procedūrām, kuras centrālie vērtspapīru depozitāriji (CVD) izveido, lai veiktu pasākumus dalībnieka saistību neizpildes gadījumā saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 909/2014 41. pantu.

Kad šīs pamatnostādnes stājas spēkā?

3. Pamatnostādnes stāsies spēkā divus mēnešus pēc publicēšanas *ESMA* tīmekļa vietnē visās oficiālajās ES valodās.

2 Definīcijas

4. Ja vien nav norādīts citādi, šajās pamatnostādnēs lietotajiem terminiem ir tāda pati nozīme kā Regulā (ES) Nr. 909/2014 definētajiem terminiem. Papildus izmanto šādas definīcijas:

<i>Komisijas Deleģētā regula (ES) 2017/392</i>	Komisijas Deleģētā regula (ES) 2017/392 (2016. gada 11. novembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 909/2014 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par atļauju izsniegšanas, uzraudzības un operacionālajām prasībām centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem.
<i>CPSS-IOSCO principi attiecībā uz finanšu tirgus infrastruktūru</i>	Maksājumu un norēķinu sistēmu komitejas (CPSS) un Starptautiskās vērtspapīru komisiju organizācijas (IOSCO) tehniskās komitejas principi attiecībā uz finanšu tirgus infrastruktūru, 2012. gada aprīlis
<i>Direktīva 98/26/EK</i>	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/26/EK (1998. gada 19. maijs) par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmās
<i>EK</i>	Eiropas Komisija
<i>ESMA</i>	Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde
<i>ES</i>	Eiropas Savienība
<i>Regula (ES) Nr. 909/2014</i>	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 909/2014 par vērtspapīru norēķinu uzlabošanu Eiropas Savienībā, centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem un grozījumiem Direktīvās 98/26/EK un 2014/65/ES un Regulā Nr. 236/2012
<i>Regula (ES) Nr. 1095/2010</i>	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1095/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/77/EK

3 Mērķis

5. Šo pamatnostādņu nolūks ir nodrošināt Regulas (ES) Nr. 909/2014 41. pantā paredzēto noteikumu, kopīgu, vienveidīgu un konsekventu piemērošanu. Jo īpaši to mērķis ir nodrošināt, lai CVD definētu un piemērotu skaidrus un efektīvus noteikumus un procedūras jebkura dalībnieka saistību neizpildes gadījumā (tas ietver visu veidu dalībniekus, t. i., arī dalībniekus, kuri ir CVD vai citu veidu tirgus infrastruktūra, un dalībniekus no dalībvalstīm, kuras netiešos dalībniekus uzskata par dalībniekiem saskaņā ar Direktīvas 98/26/EK 2. panta f) apakšpunktu, kā arī netiešos dalībniekus).
6. Tā kā jēdziens “*saistību neizpilde*” jau ir definēts Regulā (ES) Nr. 909/2014, runājot par dalībnieku, kā “*situācija, kad pret dalībnieku ir sākta maksātnespējas procedūra*”, šo pamatnostādņu mērķis nav papildu izskaidrot jēdzienu “*saistību neizpilde*”, runājot par dalībnieku, bet tikai sniegt norādījumus par pasākumiem, kurus CVD ir jāizveido un kuriem CVD ir jāseko, kad rodas šāda saistību neizpilde.
7. Direktīvā 98/26/EK jēdziens “maksātnespējas procedūras” ir “kolektīvs pasākums, ko paredz kādas dalībvalsts vai kādas trešās valsts tiesības attiecīgā dalībnieka likvidēšanai vai sanācijai, ja tas ietver pārvedumu vai maksājumu apturēšanu vai ierobežošanu” (2. panta j) apakšpunkts) un maksātnespējas procedūru sākšanas brīdis ir brīdis, kad attiecīgā tiesu vai administratīvā iestāde ir pieņēmusi attiecīgu lēmumu (6. panta 1. punkts). Direktīva 98/26/EK arī paredz, ka šādā gadījumā šāda iestāde to tūlīt dara zināmu attiecīgai iestādei, kuru izraudzījusi tās dalībvalsts, un ka dalībvalsts tūlīt informē Eiropas Sistēmisko risku kolēģiju, citas dalībvalstis un ESMA (6. panta 2. un 3. punkts).
8. Kā minēts Regulas (ES) Nr. 909/2014 6. apsvērumā, veidojot pamatnostādnes Regulai (ES) Nr. 909/2014, ESMA jānodrošina konsekvence ar CPSS-IOSCO principiem attiecībā uz finanšu tirgus infrastruktūru.
9. Šajā sakarā redzams, ka CPSS-IOSCO principiem attiecībā uz finanšu tirgus infrastruktūru ir plašāka darbības joma, jo tie nosaka, ka “*finanšu tirgus infrastruktūrai savos noteikumos un procedūrās jānosaka, kādi apstākļi uzskatāmi par dalībnieka saistību neizpildi, attiecībā gan uz finanšu, gan darbības saistību neizpildi*”, paskaidrojot, ka “*darbības saistību neizpilde nozīmē, ka dalībnieks nespējizpildīt savus pienākumus, jo radušās darbības problēmas, piemēram, kļūme informācijas tehnoloģiju sistēmās*”.
10. Svarīgi norādīt, ka, lai gan Regulā (ES) Nr. 909/2014 sniegta samērā šaura “saistību neizpildes” definīcija, tas neaizliedz CVD izveidot citas procedūras, kas paredzētas dalībnieku ietekmējušu notikumu atrisināšanai, nevis tikai procedūras dalībnieka maksātnespējas uzsākšanai.

4 Atbilstības un ziņošanas pienākumi

4.1 Pamatnostādņu statuss

11. Šajā dokumentā iekļautas pamatnostādnes, kuras izdotas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 909/2014 41. panta 4. punktu atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 1095/2010 16. pantam. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1095/2010 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm un finanšu tirgu dalībniekiem jādara viss iespējamais, lai ievērotu pamatnostādnes un ieteikumus.
12. Kompetentajām iestādēm, uz kurām attiecas pamatnostādnes, būtu jānodrošina atbilstība, iekļaujot tās savā uzraudzības praksē un pārbaudot, vai CVD tās izpilda.

4.2 Prasība sniegt ziņojumus

13. Kompetentajām iestādēm, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes, divu mēnešu laikā pēc tam, kad ESMA ir publiskojusi to tulkojumu visās oficiālajās ES valodās, ir jāpaziņo ESMA, vai tās pilda vai plāno pildīt pamatnostādnes, norādot neizpildes iemeslu, kuru sūta uz adresi CSDR.Notifications@esma.europa.eu.
14. Ja atbilde šajā termiņā netiks sniegta, tiks uzskatīts, ka kompetentās iestādes nepilda pamatnostādnes. Paziņošanas veidne ir pieejama ESMA tīmekļa vietnē.

5 Pamatnostādnes

5.1 Noteikumu un procedūru dalībnieka saistību neizpildes gadījumā definīcija

5.1.1 Procedūra, lai izveidotu noteikumus un procedūras dalībnieka saistību neizpildes gadījumā

1. Lai izveidotu noteikumus un procedūras dalībnieka saistību neizpildes gadījumā katrā vērtspapīru norēķinu sistēmā, kurā CVD darbojas, tai jāiesaista visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp, bet ne tikai, tās dalībnieki (iespējams, izmantojot lietotāju komitejas), citas atbilstošās tirgus infrastruktūras (CVD, juridiskās personas, kuras veic naudas posmu pēc CVD veiktiem vērtspapīru darījumiem, centrālie darījumu partneri (CDP) un tirdzniecības vietas), un, kur izmanto kopēju norēķinu infrastruktūru, šādas infrastruktūras uzturētājs.
2. CVD noteikumus un procedūras saistību neizpildes gadījumā apstiprina tā vadības struktūra.

5.1.2 Dalībnieka saistību neizpildes atzīšana

3. CVD noteikumu un procedūru dalībnieka saistību neizpildes gadījumā īstenošana sākas, kad CVD pēc to visu iespējamo pasākumu veikšanas, kuri apstiprina dalībnieka saistību neizpildi, ir konstatējusi dalībnieka saistību neizpildi.
4. CVD par saistību neizpildi var informēt kāds no tā dalībniekiem, pats dalībnieks, iestāde, kas norīkota saskaņā ar Direktīvas 98/26/EK 6. panta 2. punktu CVD dalībvalstī, CVD kompetentā iestāde, dalībnieka, kas nepilda saistības, kompetentā iestāde vai jebkura cita persona, kurai ir informācija par saistību neizpildi, piemēram, CDP, tirdzniecības vieta, ar saikni saistītais CVD vai CVD izmantotās kopēju norēķinu infrastruktūras uzturētājs.
5. CVD šajā sakarā jāpieprasa tā dalībniekiem ziņot par savu saistību neizpildi, tiklīdz tas ir iespējams, kā arī jānorāda, kādi kanāli jāizmanto, lai par to ziņotu.
6. Tiklīdz CVD ir informēts par dalībnieka saistību neizpildi, CVD šī informācija, tostarp attiecīgajā brīdī pieejamā informācija un informācijas avots, jānodod kompetentajai iestādei. Pēc tā CVD pēc iespējas ātrāk jānoskaidro un jānodod savai kompetentajai iestādei vismaz šāda papildus informācija:
 - tā dalībnieka veids, kurš nepilda savas saistības (t. i., informācija par juridisko statusu, licenci, darbību, vai ir svarīgs dalībnieks saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2017/392 67. pantu);

- kopējo apjomu un vērtību tām norēķinu instrukcijām, kuras gaida izpildi, un, ja iespējams, arī tām, kuras var neizpildīt, “vērtību” aprēķinot saistību neizpildes dienā, kā norādīts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2017/392 42. panta 2. punktā;
- to darījumu un finanšu instrumentu veidus (kategorijas, kuras norādītas attiecīgi Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2017/392 54. panta 2. punkta b) apakšpunktā un 42. panta 1. punkta d) apakšpunkta i) punktā), uz kuriem attiecas šīs instrukcijas;
- kad iespējams, kurā kopēju norēķinu infrastruktūrā tiek apstrādātas saistības neizpildošā dalībnieka norēķinu instrukcijas, un, kad zināms, citi saistības neizpildošā dalībnieka pārrobežu darbības indikatori;
- ja CVD zināms, saistības neizpildošā dalībnieka klientu skaits, kā arī
- informācija par jebkuriem būtiskiem riskiem, kuri saistīti ar šādu saistību neizpildi.

5.1.3 Pasākumi, kurus CVD veic saistību neizpildes gadījumā

7. CVD savos noteikumos un procedūrās dalībnieka saistību neizpildes gadījumā jānorāda, kādi pasākumi jāveic, ja kāds no tā dalībniekiem nevar izpildīt saistības, tostarp jānorāda pasākumi, kurus tas var veikt zaudējumu un likviditātes spiediena ierobežošanai dalībnieka saistību neizpildes brīdī un pēc tam. CVD jānorāda, vai šie pasākumi ir automātiski vai par tiem lemj atkarībā no gadījuma.
8. Pasākumi tādā apmērā, kādā atļauj piemērojamie tiesību akti, un, konkrēti, saskaņā ar Direktīvu 98/26/EK var ietvert šādas darbības:
 - (a) izmaiņu veikšana parastajās norēķinu instrukcijās: piemēram, bloķēt saistības neizpildošā dalībnieka papildu norēķinu instrukciju ievadīšanu vērtspapīru norēķinu sistēmās, apturēt norēķinu instrukcijas, kuras ir iespējams atsaukt, vai ierobežot konkrētu funkcionalitāti, kuru piemēro šī dalībnieka norēķinu instrukcijām, piemēram, noteikt beigu termiņu norēķinu instrukciju pārstrādei;
 - (b) CVD finanšu resursu izmantošana: kur iespējams, CVD savos noteikumos un procedūrās norāda, kuri ir šie finanšu resursi (piemēram, CVD, kuram nav licence bankas darbības veikšanai, — garantijas fonds, ja tāds ir, vai CVD, kurš ir pilnvarots veikt banku pakalpojumiem līdzīgus papildpakalpojumus, — dalībnieku sniegtie nodrošinājumi), kārtība, kādā tos izmantos šajos pasākumos un procedūrās, lai laicīgi atjaunotu šādus resursus pēc saistību neizpildes.
9. CVD noteikumos un procedūrās saistību neizpildes gadījumā jānorāda sekas tādiem pasākumiem, kurus tas var veikt attiecībā uz saistības neizpildošu un saistības izpildošu dalībnieku instrukcijām un kontiem.

5.1.4 Noteikumu un procedūru saistību neizpildes gadījumā īstenošana

10. CVD jānorāda kritēriji, kurus ņem vērā, lai izvēlētos katru atsevišķo pasākumu no tiem pasākumiem, kuri norādīti noteikumos un procedūrās saistību neizpildes gadījumā.
11. CVD jāizveido tādi noteikumi un procedūras, kas skaidri atspoguļo dažādu personu atbildību gan tā organizācijā, gan, ja atbilstoši, — ārpus tās, un jāsniedz apmācības un norādījumi saviem darbiniekiem par to, kā jāīsteno noteikumi un procedūras saistību neizpildes gadījumā. Noteikumos un procedūrās jānorāda galvenie darbinieki, kuri par tām ir atbildīgi, kā arī jānorāda nepieciešamie paziņojumi, dokumenti, informācija un jautājumi par piekļuvi datiem, un saskaņošanas līdzekļi ar citām struktūrām, tostarp, ja atbilstoši, ar citām tirgus struktūrām un tādiem CVD, kuri izmanto kopēju norēķinu infrastruktūru, — šīs infrastruktūras uzturētāju.

5.1.5 Noteikumu un procedūru saistību neizpildes gadījumā paziņošana

12. CVD noteikumos un procedūrās saistību neizpildes gadījumā jānosaka, ka:
 - (a) CVD pēc iespējas ātrāk jāpaziņo savai kompetentajai iestādei un saistības nepilnībai dalībniekam par tām darbībām, kuras CVD ir veicis vai veiks pēc saistību neizpildes;
 - (b) CVD pēc iespējas ātrāk jāinformē šādas struktūras par CVD veiktajām darbībām pēc saistību neizpildes:
 - i. atbilstošās iestādes;
 - ii. ESMA;
 - iii. saistības izpildošos dalībniekus;
 - iv. tirdzniecības vietas un CVD apkalpotos CDP;
 - v. CVD izmantotās kopēju norēķinu infrastruktūras uzturētāju;
 - vi. saistītos CVD.
13. Informācijā, kas sniegta struktūrām, kuras minētas 12. panta b) apakšpunkta iii)–vi) punktā, nedrīkst iekļaut personas datus tādā nozīmē, kā tie definēti Direktīvas 95/46/EK¹ 2. punkta a) apakšpunktā (izņemot gadījumus, kad saistības nepilnībai dalībnieks ir fiziska persona).

¹ „personas dati” ir jebkura informācija attiecībā uz identificētu vai identificējamu fizisku personu („datu subjektu”); identificējama persona ir tā, kuru var identificēt tieši vai netieši, norādot reģistrācijas numuru vai vienu vai vairākus šai personai raksturīgus fiziskās, fizioloģiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoros; Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti

5.2 Periodiska noteikumu un procedūru saistību neizpildes gadījumā testēšana un pārskatīšana

14. CVD noteikumos un procedūrās saistību neizpildes gadījumā jānorāda metodes un laiks testu veikšanai, lai noteiktu to efektivitāti un praktisko pielietojumu.
15. CVD jāveic testi vismaz reizi gadā un katrā gadījumā pēc nozīmīgu izmaiņu veikšanas CVD noteikumos un procedūrās saistību neizpildes gadījumā vai pēc kompetentās iestādes pieprasījuma, iesaistot attiecīgu daudzumu dalībnieku, atbilstošas tirgus infrastruktūras (CVD, juridiskās personas, kuras veic naudas posmu pēc CVD veiktiem vērtspapīru darījumiem, CDP un tirdzniecības vietas) un citas struktūras (piemēram, CVD izmantotās kopēju norēķinu infrastruktūras uzturētājs, trešās puses, ar kurām noslēgts līgums par ārpakalpojumiem u. c.) pēc vajadzības katrā vērtspapīru norēķinu sistēmā, kurā tās darbojas. CVD kompetentā iestāde var lūgt piedalīties šādos testos.
16. Pirms katra testa CVD jānorāda parametri, saskaņā ar kuriem veic testus, pēc vajadzības ņemot vērā dažādus dalībnieku veidus (to lielumu, darbību u. c.), dalībniekus, kuri atrodas dažādās valstīs vai laika zonās, dalībniekus ar atšķirīgiem kontu veidiem (kopējs vai nošķirts), attiecīgās tirgus infrastruktūras. Šādos testos jāiekļauj simulācija un saziņas procedūru testi. Ja to pieprasa kompetentā iestāde, CVD pirms katra testakompetentajai iestādei iesniedz parametrus, kurus paredzēts izmantot testēšanā.
17. Ja testēšanas laikā CVD atklāj nepilnības noteikumos un procedūrās saistību neizpildes gadījumā, CVD tās atbilstīgi novērš. Ja simulācijas atklāj dalībnieku vai citu tirgus infrastruktūru zināšanu vai gatavības trūkumu izmantot noteikumus un procedūras saistību neizpildes gadījumā, CVD nodrošina, lai šīs struktūras ir pienācīgi informētas un veic pasākumus šādu nepilnību novēršanai.
18. Jebkuru testu un iecerēto izmaiņu, kuras paredzētas noteikumiem un procedūrām saistību neizpildes gadījumā, rezultātus, ja tādi ir, jāiesniedz CVD vadības struktūrai, riska komitejai, kompetentajai iestādei un atbilstošām iestādēm. CVD arī jāpaziņo saviem dalībniekiem vismaz veikto testu un iecerēto izmaiņu, kuras paredzētas noteikumiem un procedūrām saistību neizpildes gadījumā, rezultāti, ja tādi ir, kopsavilkums.